

Miejsce na oznaczenie dokumentu: na pierwszej stronie należy wstawić ciąg znaków zawierający znak Funduszy Europejskich wraz z nazwą programu oraz znak Unii Europejskiej z nazwą funduszu, z którego współfinansowany jest projekt.

Umowa o dofinansowanie nr

Projektu „.....”¹

**w ramach poddziałania 1.3.1 oś priorytetowa Zmniejszenie emisyjności gospodarki
Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020**

zawarta w dnia, zwana dalej: „Umową”, pomiędzy

....., z siedzibą w.....,
zwanym/-ną dalej „Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą²”,
reprezentowanym/-ą przez

.....,
(imię, nazwisko, pełniona funkcja)

na podstawie³ z dnia....., którego oryginał albo potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia stanowi **załącznik nr 1** do Umowy,

a

.....,
(nazwa i forma prawna/imię i nazwisko Beneficjenta)

z siedzibą w

NIP.....,

REGON.....,

zwanym/-ną dalej „Beneficjentem”,

reprezentowanym/-ną przez

.....,
(imię i nazwisko, pełniona funkcja)

na podstawie⁴ z dnia....., którego oryginał albo potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia stanowi **załącznik nr 2** do Umowy,

zwanych dalej „Stronami”

¹ Należy wpisać tytuł i numer Projektu.

² Należy wykreślić w zależności od tego która instytucja jest stroną umowy o dofinansowanie. Działanie takie należy zastosować odpowiednio do treści całej umowy o dofinansowanie.

³ Należy wpisać pełnomocnictwo, upoważnienie lub inny dokument, z którego wynika umocowanie reprezentującego do działania w imieniu i na rzecz Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.

⁴ Należy wpisać pełnomocnictwo, upoważnienie lub inny dokument, z którego wynika umocowanie reprezentującego do działania w imieniu i na rzecz Beneficjenta.

Działając na podstawie art. 52 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217), zwanej dalej „ustawą”, oraz mając na uwadze postanowienia:

- 1) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.U.UE.L.2013.347.320 z dnia 20 grudnia 2013 r., z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1303/2013”;
- 2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu "Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (Dz.U.UE.L.2013.347.289 z dnia 20 grudnia 2013 r., z późn. zm.);
- 3) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1300/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1084/2006 (Dz.U.UE.L.2013.347.281 z dnia 20 grudnia 2013 r., z późn. zm.);
- 4) rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) Nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (Dz.U.UE.L.2014.138.5 z dnia 13 maja 2014 r., z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem KE nr 480/2014”;
- 5) rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) Nr 821/2014 z dnia 28 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 w zakresie szczegółowych uregulowań dotyczących transferu wkładów z programów i zarządzania nimi, przekazywania sprawozdań z wdrażania instrumentów finansowych, charakterystyki technicznej działań informacyjnych i komunikacyjnych w odniesieniu do operacji oraz systemu rejestracji i przechowywania danych (Dz.U.UE.L.2014.223.7 z dnia 29 lipca 2014 r.) zwanego dalej „rozporządzeniem KE nr 821/2014”;
- 6) Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020 przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 r., zatwierdzonej przez Komisję Europejską w dniu 23 maja 2014 r.;
- 7) ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”;
- 8) Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020, zwanego dalej „PO liŚ”, przyjętego uchwałą Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2014 r., zatwierdzonego decyzją Komisji Europejskiej z dnia 16 grudnia 2014 r. (znak C 2014/10025) oraz Szczegółowego opisu osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, zwanego dalej „SzOOP POliŚ 2014-2020”;
- 9) Porozumienia w sprawie zawartego pomiędzy Ministrem Infrastruktury i Rozwoju a w dniu

10) Porozumienia/umowy⁵ w sprawie zawartego pomiędzy
..... a w dniu⁶

a także zważywszy, że:

- 1) Projekt służy interesowi publicznemu poprzez przyczynianie się do efektywnej realizacji celów PO liŚ, co uzasadnia udzielenie Beneficjentowi dofinansowania ze środków publicznych;
- 2) podstawowym celem Stron jest zrealizowanie Projektu przez Beneficjenta w pełnym zakresie i zgodnie z przyjętymi założeniami PO liŚ;
- 3) niezbędne jest zapewnienie zgodności zasad wdrażania PO liŚ z wytycznymi wydawanymi przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego na podstawie ustawy;
- 4) prawidłowe zarządzanie środkami publicznymi wymaga stworzenia skutecznych mechanizmów w zakresie monitorowania, sprawozdawczości, ewaluacji i kontroli ich wydatkowania, w celu uniknięcia ewentualnych błędów i nieprawidłowości;
- 5) niezbędne jest zapewnienie odpowiednich środków informacyjnych i promocyjnych w celu uświadomienia opinii publicznej roli środków publicznych przekazywanych na realizację Projektu;
- 6) efektywna realizacja postanowień Umowy wymaga skoncentrowania ze strony Beneficjenta kompetencji do dokonywania wszelkich czynności związanych z realizacją Umowy przez ustanowionego pełnomocnika;

Strony Umowy uzgadniają, co następuje:

§ 1.

Przedmiot Umowy

1. Umowa określa zasady dofinansowania Projektu, „.....”⁷ w ramach PO liŚ oraz prawa i obowiązki Stron Umowy związane z realizacją Projektu.
2. Umowa stanowi umowę o dofinansowanie projektu, o której mowa w art. 2 pkt 26 lit b. ustawy.
3. Umowa stanowi porozumienie, o którym mowa w art. 206 ust. 5 ustawy o finansach publicznych.

§ 2.

Definicje

Ilekroć w Umowie jest mowa o:

- 1) **danych osobowych** – należy przez to rozumieć dane osobowe w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 922) przetwarzane przez Beneficjenta w celu wykonywania zadań wynikających z Umowy;
- 2) **dochodzie** – należy przez to rozumieć dochód, o którym mowa w art. 61 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, obliczony zgodnie z zasadami ustalonymi w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów*

⁵ Niepotrzebne wykreślić.

⁶ Należy wykreślić, jeżeli umowę o dofinansowanie zawiera Instytucja Pośrednicząca.

⁷ Należy wpisać tytuł i numer Projektu.

inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020⁸;

- 3) **dofinansowaniu** - należy przez to rozumieć środki krajowe i płatności udzielone Beneficjentowi na podstawie umowy o dofinansowanie;
- 4) **Harmonogramie Projektu** – należy przez to rozumieć Harmonogram Realizacji Projektu stanowiący odpowiednio **załącznik nr 3** do Umowy i Harmonogram Płatności w SL2014;
- 5) **Instytucji Audytowej** – należy przez to rozumieć Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej;
- 6) **Instytucji Certyfikującej (IC)** – należy przez to rozumieć ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, którego obsługę w zakresie certyfikacji zapewnia Instytucja Zarządzająca wskazana w SzOOP POLiŚ 2014-2020;
- 7) **Instytucji Pośredniczącej (IP)** - należy przez to rozumieć ministra właściwego do spraw, którego zadania w zakresie realizacji PO liŚ wykonuje właściwa komórka organizacyjna w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw, wskazana w SzOOP POLiŚ 2014-2020⁹;
- 8) **Instytucji Zarządzającej (IZ)** – należy przez to rozumieć ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, którego obsługę w zakresie realizacji PO liŚ zapewnia komórka organizacyjna w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego odpowiedzialna za przygotowanie i realizację PO liŚ, wskazana w SzOOP POLiŚ 2014-2020;
- 9) **korekcie finansowej** – należy przez to rozumieć kwotę, o jaką pomniejsza się dofinansowanie w związku ze stwierdzoną nieprawidłowością;
- 10) **nadużyciu finansowym** - należy przez to rozumieć nadużycie finansowe zgodnie z art. 1 Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich z dnia 26 lipca 1995 (Dz.U.U.E.C.1995.316.49 z 27 listopada 1995 z późn. zm.) tj. jakiegokolwiek umyślne działanie lub zaniechanie mające na celu sprzeniewierzenie lub bezprawne zatrzymanie środków z budżetu ogólnego UE lub budżetu krajowego, w szczególności naruszenie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r., poz. 1137.) lub ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2015 r., poz. 184, z późn. zm.);
- 11) **nieprawidłowości** – należy przez to rozumieć nieprawidłowość indywidualną, o której mowa w art. 2 pkt 36 rozporządzenia nr 1303/2013, tj. każde naruszenie prawa unijnego lub krajowego dotyczącego stosowania prawa unijnego, wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego zaangażowanego we wdrażanie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, które ma lub może mieć szkodliwy wpływ na budżet Unii poprzez obciążenie budżetu Unii nieuzasadnionym wydatkiem;
- 12) **okresie kwalifikowania wydatków** – należy przez to rozumieć okres realizacji Projektu, w którym mogą być ponoszone wydatki kwalifikowalne;
- 13) **organach ścigania** - należy przez to rozumieć organy o których mowa w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997 r. , nr 89, poz. 555 - z późn. zm.), do właściwości których należy wykrywanie przestępstw i ściganie ich sprawców poprzez prowadzenie dochodzeń i śledztw (w tym w szczególności Prokuraturę, Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego,

⁸ Treść wytycznych oraz ich zmiany są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju www.mr.gov.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

⁹Należy wykreślić jeżeli umowę o dofinansowanie podpisuje Instytucja Pośrednicząca.

Centralne Biuro Antykorupcyjne, a także inne organy mające odpowiednie uprawnienia);

- 14) **płatności** - należy przez to rozumieć wsparcie udzielane Beneficjentowi ze środków publicznych pochodzących z budżetu środków europejskich, przeznaczone na realizację Projektu w wysokości określonej w § 6 Umowy;
- 15) **podmiocie biorącym udział w realizacji Projektu** - należy przez to rozumieć w szczególności Beneficjenta, podmiot upoważniony przez Beneficjenta do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, wykonawcę lub podwykonawcę Projektu lub kontraktu lub jego części;
- 16) **Projekcie** – należy przez to rozumieć przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami zawartymi w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie zatytułowane „_____”¹⁰, zgłoszone przez Beneficjenta we wniosku o dofinansowanie;
- 17) **rozliczeniu wydatków** – należy przez to rozumieć wykazanie i udokumentowanie we wniosku o płatność całości lub części wydatków kwalifikowalnych poniesionych w związku z realizacją Projektu przez Beneficjenta i zatwierdzonych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą;
- 18) **SL2014** – należy przez to rozumieć aplikację główną centralnego systemu teleinformatycznego, która służy m.in. do wspierania procesów związanych z obsługą Projektu od momentu podpisania Umowy;
- 19) **środkach krajowych** – należy przez to rozumieć wsparcie udzielane Beneficjentowi ze środków publicznych pochodzących z budżetu państwa, przeznaczone na realizację Projektu w wysokości określonej w § 6 Umowy;
- 20) **wniosku o dofinansowanie** – należy przez to rozumieć wniosek o przyznanie środków na realizację Projektu w ramach Programu zarejestrowany przez Instytucję Wdrażającą/ Pośredniczącą w SL2014 dnia _____, o numerze _____; do czasu uruchomienia SL2014 wnioski zgodny ze wzorem wniosku o dofinansowanie dla projektów w ramach Programu wraz z wymaganymi przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą załącznikami, złożony przez Beneficjenta do właściwej Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej w celu uzyskania dofinansowania;
- 21) **wniosku o płatność** – należy przez to rozumieć wniosek o płatność beneficjenta, o którym mowa w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020* na podstawie którego Beneficjent rozlicza poniesione wydatki i/lub przekazuje informacje o postępie w realizacji Projektu;
- 22) **wniosku o płatność końcową** - należy przez to rozumieć wniosek o płatność beneficjenta, o którym mowa w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020*, który jest ostatnim wnioskiem o płatność składanym w ramach Projektu;
- 23) **wydatku kwalifikowalnym** – należy przez to rozumieć koszt lub wydatek poniesiony w związku z realizacją Projektu, który spełnia kryteria refundacji lub rozliczenia (w przypadku systemu zaliczkowego) zgodnie z Umową;
- 24) **wykonawcy** – należy przez to rozumieć osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, która złożyła Beneficjentowi ofertę, której oferta została wybrana przez Beneficjenta lub która zawarła z Beneficjentem umowę związaną z realizacją Projektu;

§ 3.

¹⁰ Należy wpisać tytuł i numer Projektu.

Zasady systemu realizacji PO IiŚ

1. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów systemem realizacji PO IiŚ, w zakresie wykonania Umowy działa jako jej strona na podstawie umowy/porozumienia zawartej(go) z IP/IZ w dniu
2. IZ i IP¹¹ jest/są uprawnione/a do samodzielnego i niezależnego korzystania z uprawnień przewidzianych dla Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej na podstawie Umowy w zakresie przeprowadzenia kontroli, żądania przedstawienia dokumentów lub wyjaśnień, uznania całości lub części wydatków za niekwalifikowalne lub zażądania od Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej rozwiązania Umowy.
3. Beneficjent oświadcza, że zapoznał się i akceptuje zasady związane z systemem realizacji PO IiŚ, o którym mowa w ust. 1 i 2.
4. Beneficjent oświadcza, że Projekt nie jest projektem zakończonym w rozumieniu art. 65 ust. 6 rozporządzenia nr 1303/2013.

§ 4.

Zasady realizacji Projektu

1. Beneficjent zobowiązuje się do zrealizowania Projektu w pełnym zakresie, zgodnie z Umową i jej załącznikami, z należytą starannością, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego i unijnego, w tym do osiągnięcia wskaźników Projektu. Beneficjent zobowiązuje się w szczególności do przestrzegania i stosowania:
 - 1) zasad polityk unijnych, które są dla niego wiążące, w tym przepisów dotyczących konkurencji, pomocy publicznej, udzielania zamówień publicznych, ochrony środowiska, oraz polityki równych szans;
 - 2) wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego o których mowa w art. 2 pkt 32 ustawy. Beneficjent jest zobowiązany do stosowania wytycznych w wersji obowiązującej na dzień dokonywania odpowiedniej czynności lub operacji związanej z realizacją Projektu, chyba że inaczej określono w treści samych wytycznych.
 - 3) zasad programu pomocowego przyjętego rozporządzeniem z dnia w sprawie (Dz. U.)/decyzji Komisji Europejskiej z dnia ... nr ... w sprawie zatwierdzenia pomocy indywidualnej/...¹²;
2. Beneficjent oświadcza, że zapoznał się z treścią wytycznych, o których mowa w ust. 1 pkt 2. O miejscu publikacji, zmianie oraz terminie, od którego wytyczne lub ich zmiany powinny być stosowane, minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego informuje w komunikacie zamieszczonym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.
- 2a W przypadku, gdy ogłoszona w trakcie realizacji Projektu (po zawarciu Umowy) wersja *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, aktualna na dzień dokonywania oceny wydatku (np. podczas weryfikacji wniosku o płatność Beneficjenta lub kontroli), wprowadza rozwiązania korzystniejsze dla Beneficjenta, do oceny kwalifikowalności wydatków, stosuje się wersję ww. wytycznych obowiązującą na dzień dokonywania oceny wydatku. W przypadku wprowadzenia korzystnych dla Beneficjenta zmian w warunkach kwalifikowalności wydatków, które mogą mieć wpływ na wynik oceny kwalifikowalności już poniesionych i ocenionych wydatków, do czasu zatwierdzenia ostatniego wniosku o płatność beneficjenta w Projekcie, dopuszcza się możliwość ponownej oceny kwalifikowalności wydatków zgodnie z obowiązującymi na chwilę ponownej oceny,

¹¹ Wykreślić w przypadku gdy umowę zawiera IP.

¹² Wybrać właściwe lub wykreślić klauzulę, jeśli w działaniu nie występuje pomoc publiczna.

bardziej korzystnymi warunkami, chyba że sprzeciwiają się temu warunki rozliczania Projektu lub POIiS.

Do oceny prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji Projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, w tym postępowań przeprowadzonych zgodnie z wymogami określonymi w podrozdziale 6.5 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, stosuje się wersję ww. wytycznych obowiązującą w dniu wszczęcia postępowania¹³, które zakończyło się zawarciem danej umowy. W przypadku wprowadzenia korzystnych dla Beneficjenta zmian w warunkach kwalifikowalności wydatków, do czasu zatwierdzenia ostatecznego wniosku o płatność beneficjenta w Projekcie, IZ może wydać zgodę na obniżenie lub odstąpienie od nałożenia korekty finansowej za naruszenie wymogów określonych w ww. wytycznych, właściwych dla oceny prawidłowości umów.

3. Beneficjent zobowiązuje się zrealizować Projekt zgodnie z:
 - 1) wnioskiem o dofinansowanie;
 - 2) Opisem Projektu, stanowiącym **załącznik nr 4** do Umowy, określającym zakres rzeczowy Projektu;
 - 3) Harmonogramem Projektu który powinien zawierać dane zgodne z zawartymi w SL 2014, zamieszczonymi przez Beneficjenta zgodnie z § 19 ust. 1 pkt. 3;
 - 4) Potwierdzeniem Instytucji Pośredniczącej z dnia.....w sprawie przyznania dofinansowania z Funduszu Spójności dla Projektu.....¹⁴/Decyzją Komisji Europejskiej, wraz z aneksami, zwaną dalej „Decyzja KE”, stanowiącą **załącznik nr 5** do Umowy¹⁵.
4. Zmiana warunków realizacji Projektu, która powodowałaby niezgodność Projektu z wnioskiem o dofinansowanie, wymaga zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
5. Zmiana warunków realizacji Projektu, która powodowałaby niezgodność z Opisem Projektu wymaga zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej oraz aneksowania Umowy.
6. Zmiany w zakresie wskaźników zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie wymagają każdorazowo zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej oraz aneksowania Umowy. Możliwość wydania zgody na takie zmiany oceniane są każdorazowo z uwzględnieniem zasad weryfikacji wykonania efektów rzeczowych projektu określonych w § 11. W określonych tam przypadkach zgoda skutkować może, zgodnym z zasadą proporcjonalności, pomniejszeniem dofinansowania.
7. Zmiana działań informacyjno-promocyjnych, określonych w **załączniku nr 4** Opis projektu, nie wymaga aneksowania Umowy. Wystarczające jest wyrażenie zgody na tę zmianę przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
8. Każda zmiana Harmonogramu Projektu lub Harmonogramu uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych¹⁶, która nie powoduje wydłużenia okresu realizacji Projektu wymaga zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej i nie wymaga aneksowania Umowy. Zmiana powinna być przez Beneficjenta uzasadniona. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca ustosunkowuje się do zmian zaproponowanych przez Beneficjenta bez zbędnej zwłoki, uzasadniając swoje stanowisko w razie odmowy ich uwzględnienia.

¹³ Pojęcie to jest rozumiane w taki sposób, w jaki definiują je właściwe *Wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

¹⁴ Dotyczy projektów innych niż duże w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013.

¹⁵ Dotyczy jedynie projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach należy wykreślić.

¹⁶ Dotyczy sytuacji w których zastosowanie ma § 4a.

9. Zmiana Harmonogramu Projektu lub Harmonogramu uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych¹⁷, która powodowałaby wydłużenie okresu realizacji Projektu wymaga aneksowania Umowy oraz odpowiedniej zmiany § 7 ust. 2. Beneficjent jest zobowiązany wystąpić z pisemnym wnioskiem o wydłużenie okresu realizacji Projektu nie później niż 30 dni przed upływem okresu określonego w § 7 ust. 2 Umowy.
10. Zmiana warunków realizacji Projektu określonych w Decyzji KE, wymaga zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, IP¹⁸, IZ oraz Komisji Europejskiej i wymaga aneksowania Umowy¹⁹.
11. Nie jest dopuszczalna zmiana Umowy w zakresie warunków realizacji Projektu lub wskaźników, w rezultacie której Projekt przestałby spełniać kryteria wyboru projektów, według których był oceniany, zawarte w dokumencie *Kryteria wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko* stanowiącym załącznik nr 3 do SzOOP PO liŚ 2014-2020.
12. Nie jest dopuszczalna zmiana Umowy w zakresie warunków realizacji Projektu lub wskaźników, której rezultatem byłoby nieprzyznanie Projektowi dofinansowania w czasie, gdy Projekt podlegał ocenie w ramach procedury wyboru projektów przy uwzględnieniu stanu Projektu z chwili zakończenia oceny zmienionego zakresu tego Projektu.
13. Niewykonanie wskaźnika w Projekcie może stanowić przesłankę do stwierdzenia nieprawidłowości oraz skutkować nałożeniem korekty finansowej. Zasady określone w § 11 regulują stosowany przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą sposób weryfikacji wykonania wskaźników Projektu.
14. Beneficjent realizuje Projekt zgodnie z własnymi procedurami kontroli wewnętrznej adekwatnymi do wielkości podmiotu i rodzaju projektu, zgodnymi z zasadami obowiązującymi w systemie realizacji PO liŚ. Zmiany procedur w zakresie zawierania umów związanych z realizacją Projektu wymagają akceptacji Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
15. Beneficjent zobowiązuje się wprowadzić i stosować w trakcie realizacji Projektu jak i okresie zachowania trwałości Projektu, o którym mowa w art. 71 rozporządzenia nr 1303/2013 odpowiednie działania zapobiegające konfliktowi interesów w rozumieniu art. 57 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz. U. UE. L. 2012.298.1 z dnia 26 października 2012 r.). W przypadku zidentyfikowania konfliktu interesów lub podejrzenia konfliktu interesów Beneficjent informuje o tym fakcie Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą w terminie 7 dni od dnia powzięcia informacji o okolicznościach powodujących lub mogących powodować konflikt interesów, wskazując w zawiadomieniu podjęte środki zaradcze mające na celu zapobieżenie ewentualnej szkodzi lub naprawienie szkody spowodowanej przez konflikt interesów.
16. Beneficjent zobowiązuje się do stosowania wysokich standardów uczciwości i etycznego postępowania we wszystkich procesach związanych z realizacją Projektu.
17. Beneficjent zobowiązuje się upublicznić, co najmniej na swojej stronie internetowej, informacje o funkcjonowaniu mechanizmu umożliwiającego sygnalizowanie o potencjalnych nieprawidłowościach lub nadużyciach finansowych, tj. opracowanego i udostępnionego przez IZ narzędzia informatycznego umożliwiającego przekazanie informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego w szczególności poprzez:

¹⁷ Dotyczy sytuacji w których zastosowanie ma § 4a.

¹⁸W przypadku gdy umowę zawiera IP należy wykreślić.

¹⁹ Dotyczy projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013 w odniesieniu do których została wydana Decyzja KE.

- a) specjalny adres e-mail lub
 - b) elektroniczny system zgłoszeń za pośrednictwem dedykowanej strony internetowej.
18. Beneficjent zobowiązany jest do poinformowania swoich pracowników zaangażowanych w realizację Projektu o funkcjonowaniu mechanizmu o którym mowa w ust. 17. Beneficjent zobowiązany jest zaniechać podejmowania działań odwetowych wobec swoich pracowników, wykonawców jak również innych osób powiązanych z realizowanym Projektem, które skorzystały z mechanizmu o którym mowa w ust. 17 i w dobrej wierze przekazały informację o możliwości wystąpienia nieprawidłowości lub nadużycia finansowego.
 19. Beneficjent jest zobowiązany do rzetelnego oszacowania ryzyka wystąpienia nadużyć finansowych w związku z realizacją Projektu oraz opracowania skutecznych i proporcjonalnych środków przeciwdziałania wystąpieniu nadużyć finansowych.
 20. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może weryfikować działania podejmowane przez Beneficjenta o których mowa w ust. 15-19 W przypadku stwierdzenia, że podejmowane działania i środki nie są proporcjonalne i skuteczne w stosunku do stwierdzonego ryzyka Instytucja, Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wskazać Beneficjentowi dodatkowe lub inne środki niezbędne do ograniczenia przedmiotowego ryzyka.
 21. W przypadku ustanowienia Pełnomocnika ds. Projektu, który będzie osobą właściwą do reprezentowania Beneficjenta w kontaktach z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą w sprawach związanych z realizacją Umowy, Beneficjent informuje Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o jego ustanowieniu, w terminie 14 dni od dnia zawarcia Umowy. Beneficjent niezwłocznie informuje o zmianie osoby Pełnomocnika ds. Projektu.
 22. Beneficjent zobowiązany jest do przekazywania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej lub podmiotom przez nią wskazanym, na każde jej wezwanie, wszelkich informacji i wyjaśnień związanych z realizacją Projektu, w tym także do przedkładania oryginałów dokumentów lub ich poświadczonych kopii, w szczególności dokumentów rozliczeniowych dotyczących wydatków kwalifikowalnych, w terminach wskazanych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
 23. Beneficjent nie może przenieść na inny podmiot praw i obowiązków wynikających z Umowy bez zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
 24. Beneficjent ponosi wyłączną odpowiedzialność wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z realizacją Projektu.
 25. Niezależnie od tego, czy Beneficjent upoważni inny podmiot do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, Beneficjent zawsze pozostaje jedynym podmiotem odpowiedzialnym za realizację Projektu, uprawnionym do kontaktowania się z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą oraz składania wniosków o płatność i otrzymywania dofinansowania.
 26. W celu wydania upoważnienia do wystawiania zleceń płatności podmiotowi upoważnionemu do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych Beneficjent zobowiązany jest przekazać Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, w formie pisemnego wniosku, informację zawierającą dane identyfikujące ten podmiot (nazwa podmiotu, siedziba, adres, REGON, NIP) oraz każdorazowo informacje na temat zmian tych danych. Postanowienie § 22 ust. 7 stosuje się odpowiednio.

§ 4a.²⁰

Wymogi związane z ochroną środowiska

²⁰ Wykreślić paragraf jeśli nie dotyczy.

1. Beneficjent zobowiązuje się do doręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kopii następujących dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez osoby (organy) uprawnione do reprezentowania Beneficjenta:
 - a) pozwolenia na budowę/pozwoleń na budowę/decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, zwanych dalej „decyzją budowlaną”²¹,
 - b) streszczenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w języku niespecjalistycznym albo całego raportu,
 - c) opinii organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - d) opinii właściwego Dyrektora Urzędu Morskiego – gdy przedsięwzięcie jest realizowane na obszarze morskim,
 - e) postanowienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska uzgadniającego decyzję budowlaną,
 - f) informacji na temat podania do publicznej wiadomości przez organ decyzji budowlanej

spełniających wymogi ponownej oceny oddziaływania na środowisko określone w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą OOŚ”, w terminie/-ach określonym/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych, stanowiącym **załącznik nr 6** do Umowy.

2. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się do niezwłocznej weryfikacji zgodności otrzymanej kopii dokumentacji z wymogami ustawy OOŚ. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się niezwłocznie powiadomić Beneficjenta o wynikach weryfikacji.
3. W przypadku stwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą uchybień w uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej skutkującej stwierdzeniem jej niezgodności z ustawą OOŚ, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się wskazać rodzaj uchybienia oraz wezwać Beneficjenta do jego usunięcia w terminie wskazanym przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
4. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wstrzymuje przekazanie dofinansowania, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy, w zakresie wydatków związanych z pracami budowlanymi realizowanymi na podstawie decyzji budowlanej do czasu potwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą zgodności uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej z wymogami ustawy OOŚ.
5. W przypadku nedoręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumentów o których mowa w ust. 1 lub nieusunięcia uchybień o których mowa w ust. 3 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może odstąpić od Umowy odpowiednio w terminie ... od dnia:
 - a) upływu terminu/-ów określonego/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych lub
 - b) bezskutecznego upływu terminu określonego w wezwaniu o którym mowa w ust. 3.

/§ 4a²²

Wymogi związane z ochroną środowiska

²¹ Wykreślić w zależności od liczby i rodzaju decyzji

²² Wykreślić paragraf jeśli nie dotyczy.

1. Jeżeli na etapie prowadzonego postępowania w sprawie wydania pozwolenia/pozwoleń na budowę/decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej²³, zwanych dalej „decyzją budowlaną”, wystąpi obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko, o którym mowa w art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 z późn. zm.) zwanej dalej „ustawą OOS”, Beneficjent zobowiązuje się do doręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej kopii następujących dokumentów potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez osoby (organy) uprawnione do reprezentowania Beneficjenta:
 - a) decyzji budowlanej,
 - b) streszczenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w języku niespecjalistycznym albo całego raportu,
 - c) opinii organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
 - d) opinii właściwego Dyrektora Urzędu Morskiego – gdy przedsięwzięcie jest realizowane na obszarze morskim,
 - e) postanowienia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska uzgadniającego decyzję budowlaną,
 - f) informacji na temat podania do publicznej wiadomości przez organ decyzji budowlanejspełniających wymogi określone w ustawie OOS, w terminie/-ach określonym/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych, stanowiącym **załącznik nr 6** do Umowy.
2. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się do niezwłocznej weryfikacji zgodności otrzymanej kopii dokumentacji z wymogami ustawy OOS. Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się niezwłocznie powiadomić Beneficjenta o wynikach weryfikacji.
3. W przypadku stwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą uchybień w uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej skutkującej stwierdzeniem jej niezgodności z ustawą OOS, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca zobowiązuje się wskazać rodzaj uchybienia oraz wezwać Beneficjenta do jego usunięcia w terminie wskazanym przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
4. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wstrzymuje przekazanie dofinansowania, o którym mowa w § 6 ust. 1 Umowy, w zakresie wydatków związanych z pracami budowlanymi realizowanymi na podstawie decyzji budowlanej do czasu potwierdzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą zgodności uzyskanej przez Beneficjenta decyzji budowlanej z wymogami ustawy OOS.
5. W przypadku nedoręczenia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumentów o których mowa w ust. 1 lub nieusunięcia uchybień o których mowa w ust. 3 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może odstąpić od Umowy odpowiednio w terminie ... od dnia:
 - a) upływu terminu/-ów określonego/-ych w Harmonogramie uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych lub
 - b) bezskutecznego upływu terminu określonego w wezwaniu o którym mowa w ust. 3.

§ 5.

Wartość Projektu i źródła finansowania

²³ Wykreślić w zależności od liczby i rodzaju decyzji.

1. Planowany całkowity koszt realizacji Projektu wynosi PLN (słownie: PLN).
2. Maksymalna kwota wydatków kwalifikowalnych wynosi PLN (słownie: PLN).
3. Wydatki wykraczające poza maksymalną kwotę wydatków kwalifikowalnych, określoną w ust. 2, w tym wydatki wynikające ze wzrostu kosztu całkowitego realizacji Projektu po zawarciu Umowy, są ponoszone przez Beneficjenta i są wydatkami niekwalifikowalnymi.
4. Beneficjent jest zobowiązany do zapewnienia sfinansowania wszelkich wydatków niekwalifikowalnych niezbędnych dla realizacji Projektu w pełnym zakresie.
5. W przypadku, w którym całkowity koszt kwalifikowalny Projektu przekroczy próg określony w rozporządzeniu nr 1303/2013 definiujący kwotę, od której projekt traktowany jest jako duży, Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie poinformować o tym fakcie Instytucję Wdrażającą i Instytucję Pośredniczącą²⁴ oraz na żądanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, w terminie przez nią wskazanym, uzupełnić wnioski o dofinansowanie o informacje wymagane dla dużego projektu²⁵.
6. W sytuacji, o której mowa w ust. 5, gdy Decyzja KE będzie negatywna, Umowa ulega rozwiązaniu z dniem doręczenia Decyzji KE Beneficjentowi. Postanowienia § 21 ust 5 Umowy stosuje się odpowiednio²⁶.

§ 6.

Wysokość dofinansowania

1. Dofinansowanie przeznacza się na pokrycie 100% wydatków kwalifikowanych poniesionych na realizację Projektu, jednak wysokość dofinansowania nie może przekroczyć kwoty.....PLN (słownie:.....), w tym % tytułem środków krajowych oraz% tytułem płatności.
2. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości kwota wskazana w ust. 1 ulega pomniejszeniu o kwotę wydatków poniesionych nieprawidłowo.
3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokona niezwłocznie ponownego obliczenia maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowanych, o której mowa w § 5 ust. 2 oraz poinformuje o jej wysokości Beneficjenta wzywając go jednocześnie do odpowiedniej zmiany Harmonogramu Projektu.

§ 7.

Kwalifikowalność wydatków

1. Warunkiem uznania wydatków za kwalifikowalne jest poniesienie ich przez Beneficjenta lub inny podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, wskazany w **załączniku pn. Opisu Projektu** (a jeśli podmiot ten nie jest upoważniony do ponoszenia wydatków w przyszłości także podmiot wskazany we wniosku o dofinansowanie) i zaakceptowany przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą, w związku z realizacją Projektu, zgodnie z postanowieniami Umowy, *Wytocznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 oraz Szczegółowym opisem osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 oraz SZOOP 2014-2020.*

²⁴ W przypadku gdy umowę zawiera IP będzie to odpowiednio „Instytucję Pośredniczącą i IZ”.

²⁵ Dotyczy projektów innych niż duże w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach wykreślić.

²⁶ Dotyczy projektów innych niż duże w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013. W pozostałych przypadkach wykreślić.

2. Okres kwalifikowania wydatków rozpoczyna się w dniu i kończy się w dniu
3. Beneficjent zobowiązany jest zakończyć realizację zakresu rzeczowego Projektu, wynikającego z wniosku o dofinansowanie i Umowy oraz rozpocząć fazę operacyjną Projektu w okresie kwalifikowania wydatków, o którym mowa w ust. 2 oraz przedłożyć wniosek o płatność końcową w terminie do 30 dni po upływie tego okresu.
4. Wydatki poniesione poza okresem kwalifikowania wydatków nie będą uznane za kwalifikowalne.
5. Podatek od towarów i usług (VAT) może być uznany za wydatek kwalifikowalny, po spełnieniu warunków określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* w poddziałaniu 1.3.1 wyłącznie w projektach realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe, administrację rządową oraz nadzorowane lub podległe jej organy i jednostki organizacyjne.

W pozostałych projektach poddziałania 1.3.1 VAT jest niekwalifikowalny.

6. Jeżeli, zgodnie z pkt 5²⁷, VAT może stanowić wydatek kwalifikowalny w Projekcie, po spełnieniu warunków określonych w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, to:
 - a) w przypadku, gdy na dzień zawierania Umowy VAT spełnia warunki kwalifikowalności i jest deklarowany jako wydatek kwalifikowalny w Projekcie, przy zawieraniu Umowy Beneficjent potwierdza ten fakt składając oświadczenie stanowiące **załącznik nr 11** do Umowy,
 - b) w przypadku, gdy na dzień zawierania Umowy VAT nie spełnia warunków kwalifikowalności lub nie jest deklarowany jako wydatek kwalifikowalny w Projekcie, po spełnieniu warunków kwalifikowalności, Beneficjent jest zobowiązany złożyć oświadczenie stanowiące **załącznik nr 11** do Umowy nie później niż do czasu złożenia do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej pierwszego wniosku o płatność zawierającego VAT deklarowany jako wydatek kwalifikowalny.

Jeżeli w Projekcie wskazano inny podmiot/inne podmioty do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych niż Beneficjent, oświadczenie należy złożyć w odniesieniu do każdego podmiotu.

7. Z zastrzeżeniem pkt 8 i 9, ujemne różnice kursowe nie są kwalifikowalne. Dodatkowo różnice kursowe nie powinny być traktowane jako przychód w Projekcie i nie powinny mieć wpływu na kwoty wydatków kwalifikowalnych wykazywane we wnioskach o płatność Beneficjenta.
8. W przypadku faktur wyrażonych w walucie innej niż PLN, jako wydatek kwalifikowalny należy uznać wartość dowodu księgowego z dnia dokonania płatności, (faktyczny rozchód środków pieniężnych odzwierciedlony w księgach rachunkowych Beneficjenta, zgodnie z przepisami krajowymi w zakresie rachunkowości oraz VAT).
9. W przypadku rozliczania, jako kwalifikowalne wydatków finansowanych z zaliczek wypłacanych pracownikom Beneficjenta w celu odbycia delegacji zagranicznej, za kwalifikowalną może być uznana kwota faktycznie wykorzystanej zaliczki, po kursie z dnia wypłaty zaliczki.
10. Wszelkie zmiany w zakresie podmiotów, które mogą ponosić wydatki kwalifikowalne, wymagają zmiany Umowy. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca nie wyrazi

²⁷ Postanowienie dotyczy: poddziałania 1.3.1 i 1.3.3; działania 2.1, 2.4, 2.5, osi priorytetowej III i IV, działania 5.2, osi priorytetowej VIII i IX.

zgody w przypadku, gdy proponowane zasady realizacji części lub całości Projektu nie będą gwarantowały prawidłowego wykonania obowiązków wynikających z Umowy.

11. W zakresie zachowania obowiązków wynikających z Umowy, Beneficjent ponosi odpowiedzialność za działania i zaniechania podmiotu upoważnionego do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych.
12. Warunkiem koniecznym uznania wydatków poniesionych na przygotowanie Projektu za kwalifikowalne jest ich szczegółowe opisanie oraz uzasadnienie we wniosku o dofinansowanie oraz zatwierdzenie w Umowie
13. Szczegółowe warunki kwalifikowalności kosztów pośrednich, nadzoru nad robotami budowlanymi oraz wkładu niepieniężnego określone zostały w **załączniku nr 15** do Umowy.
14. Porozumienie/umowa zawarta między Beneficjentem a podmiotem upoważnionym do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych, określająca sposób realizacji Projektu (m.in. podział obowiązków, finansowanie) stanowi **załącznik nr ...** do Umowy²⁸.

§ 8.

Warunki dofinansowania

1. Beneficjent przekazuje Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dwa razy w roku kalendarzowym według stanu na 30 czerwca oraz 31 grudnia Harmonogram Projektu lub potwierdzenie aktualności Harmonogramu Projektu na dzień 30 czerwca oraz 31 grudnia, w terminie 7 dni od upływu powyższych terminów.
2. Beneficjent niezwłocznie przekazuje Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej zmianę Harmonogramu Projektu w następujących przypadkach:
 - 1) po otrzymaniu Decyzji KE lub decyzji IP zmieniającej wartość lub okres realizacji Projektu;
 - 2) po zawarciu z wykonawcą umowy dla zadania objętego Projektem;
 - 3) po zmianie umowy, o której mowa w pkt 2, w zakresie rzeczowym lub finansowymW pozostałych przypadkach, nie wymienionych w Umowie, przekazanie zmiany Harmonogramu Projektu jest uzależnione od uzyskania wcześniejszej zgody Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
3. Beneficjent jest zobowiązany do dołożenia należytej staranności, aby wszelkie dane finansowe przekazywane Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej były zgodne z Harmonogramem Projektu.
4. Warunkiem rozliczenia dofinansowania jest zatwierdzenie przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą poniesionych przez Beneficjenta wydatków kwalifikowalnych. W tym celu, z zastrzeżeniem § 9 ust. 4, Beneficjent jest zobowiązany do składania za pośrednictwem SL2014 wniosków o płatność w terminach i na warunkach określonych w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*²⁹ oraz złożenia wniosku o płatność końcową w terminie, o którym mowa w § 7 ust. 3. Beneficjent oświadcza, że zapoznał się z treścią Zaleceń o których mowa w zdaniu poprzedzającym oraz zobowiązuje się do ich stosowania i przestrzegania.
5. W przypadku, gdy z powodów technicznych złożenie wniosku o płatność za pośrednictwem SL2014 nie jest możliwe, w celu rozliczenia wydatków Beneficjent składa do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej wnioski o płatność w formie papierowej. Postępowanie Beneficjenta w przypadku konieczności składania wniosku

²⁸ Postanowienie należy usunąć w przypadku, gdy w Projekcie nie jest ustanawiany podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych.

²⁹ Treść Zaleceń dostępna na stronie www.pois.gov.pl

o płatność w formie papierowej określają *Zalecenia w zakresie wzoru wniosku o płatność beneficjenta w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020*.

6. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca weryfikuje wniosek o płatność oraz załączone do niego dokumenty w terminie do 60 dni³⁰ od dnia ich otrzymania. W razie złożenia wniosku o płatność lub załączników zawierających błędy lub niekompletnych Beneficjent jest zobowiązany, na wezwanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, do złożenia poprawionego dokumentu w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. W takim przypadku bieg terminu do weryfikacji wniosku o płatność zostaje zawieszony na czas od dnia otrzymania wezwania przez Beneficjenta do dnia złożenia przez niego poprawionego lub uzupełnionego dokumentu, przy czym całkowity czas weryfikacji wniosku o płatność i załączonych do niego dokumentów oraz przekazania dofinansowania nie może przekroczyć 90 dni od dnia ich otrzymania. W związku z koniecznością poprawiania błędów, Strony mogą kontaktować się zachowując formę pisemną, wykorzystując do tego celu pocztę lub postać elektroniczną (w tym SL2014).
7. Zatwierdzenie wniosku o płatność końcową następuje pod warunkiem zrealizowania pełnego zakresu rzeczowego Projektu, przeprowadzenia przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą kontroli na zakończenie realizacji Projektu, której wyniki potwierdzą zrealizowanie Projektu zgodnie z postanowieniami Umowy i decyzji o dofinansowaniu.
8. W przypadku, gdy realizowany przez Beneficjenta Projekt generuje dochody, pochodzące ze źródeł nieuwzględnionych przy sporządzaniu analizy finansowej na potrzeby ustalenia poziomu dofinansowania Projektu, pomniejszenie należnego dofinansowania następuje na warunkach określonych w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*.
9. W przypadku, gdy Projekt realizowany przez Beneficjenta, w okresie trzech lat od zakończenia okresu realizacji Projektu lub do terminu na złożenie dokumentów dotyczących zamknięcia PO liŚ, w zależności od tego, który termin nastąpił wcześniej, wygenerował dochód którego nie można obiektywnie określić z wyprzedzeniem, w rozumieniu art. 61 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, Beneficjent zobowiązany jest zwrócić część dochodu proporcjonalnie do kwoty dofinansowania na warunkach określonych w *Wytycznych w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*.
10. W przypadku, gdy w okresie realizacji Projektu wystąpią dochody, które nie zostały wzięte pod uwagę w czasie zatwierdzania Projektu, pomniejszenie należnego dofinansowania następuje na warunkach określonych w art. 65 ust. 8 rozporządzenia nr 1303/2013.³¹
11. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokonuje oceny kwalifikowalności wydatków. Wydatki poniesione niezgodnie z postanowieniami Umowy *lub Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020 oraz Szczegółowym opisem osi priorytetowych Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* są niekwalifikowalne. W uzasadnionych przypadkach, gdy w ocenie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej uznanie wydatku w całości za niekwalifikowalny jest nieproporcjonalne do wagi naruszenia,

³⁰ Wskazany termin nie dotyczy weryfikacji wniosku o płatność końcową.

³¹ Postanowień ust. 8-10 nie stosuje się do projektów, dla których wsparcie w ramach programu stanowi:

- a) pomoc *de minimis*;
- b) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw, gdy stosuje się limit w zakresie dopuszczalnej intensywności lub kwoty pomocy państwa;
- c) zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa, gdy przeprowadzono indywidualną weryfikację potrzeb w zakresie finansowania zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi pomocy państwa.

Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może uznać wydatek za częściowo kwalifikowalny. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca ma prawo oceny jaką wagę ma naruszenie warunków kwalifikowalności wydatków i ustala na tej podstawie wysokość kwoty, która powinna być uznana za niekwalifikowalną. O uznaniu wydatku za niekwalifikowalny w całości lub w części Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta wskazując uzasadnienie swojej decyzji. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wstrzymać przekazanie środków do czasu wyjaśnienia zastrzeżeń, co do prawidłowości ich wykorzystania.

12. Stosowanie stawek procentowych korekt finansowych o niższej niż maksymalna dla danej nieprawidłowości wysokości nie jest możliwe w stosunku do podmiotów, które mimo otrzymania wyniku kontroli lub audytu dotyczącego projektów realizowanych przez te podmioty w ramach jednego programu operacyjnego, stwierdzających wystąpienie nieprawidłowości, powtórnie popełniają taką samą nieprawidłowość w postępowaniach wszczętych po dacie otrzymania wyniku kontroli lub audytu.
13. W przypadku zaistnienia podejrzenia naruszenia prawa lub postanowień Umowy przy realizacji Projektu przez którykolwiek z podmiotów biorących udział w realizacji Projektu, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wstrzymać rozliczenie wydatków, do czasu wyjaśnienia, czy naruszenie ma wpływ na wysokość lub prawidłowość poniesienia wydatków kwalifikowalnych w ramach Projektu. W szczególności wstrzymanie rozliczania wydatków może mieć miejsce do czasu ostatecznego zakończenia postępowań prowadzonych przez odpowiednie organy ścigania lub Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w zakresie przedmiotowego podejrzenia naruszenia jak również do czasu prawomocnego zakończenia postępowań sądowych. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może uznać wydatki objęte podejrzeniem naruszenia prawa lub postanowień Umowy za niekwalifikowalne. W takiej sytuacji ust. 14 stosuje się odpowiednio. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca jest uprawniona do pomniejszenia kwoty dofinansowania Projektu, o której mowa w § 6 ust. 1 o kwotę rozliczonych wcześniej wydatków, które zostały uznane za niekwalifikowalne.
14. Wydatki poniesione w związku z wystąpieniem nadużycia finansowego przy realizacji Projektu przez którykolwiek z podmiotów biorących udział w realizacji Projektu Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca uznaje za niekwalifikowalne. W uzasadnionych przypadkach, gdy w ocenie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej uznanie wydatku w całości za niekwalifikowalny jest nieproporcjonalne do wagi naruszenia, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może uznać wydatek za częściowo kwalifikowalny po dokonaniu oceny jaką wagę ma naruszenie prawa. O uznaniu wydatku za niekwalifikowalny w całości lub w części Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta wskazując uzasadnienie swojej oceny.
15. W przypadku zadeklarowania we wniosku o płatność zaliczki przekazanej przez Beneficjenta wykonawcy, Beneficjent jest zobowiązany do przedstawienia Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, dokumentów rozliczających udzieloną wykonawcy zaliczkę, wskazujących na wykonanie prac/usług/dostaw nią objętych, w terminie³² Niewykazanie przez Beneficjenta wykonania prac/usług/dostaw objętych zadeklarowaną zaliczką oznacza, że wydatek w postaci zaliczki wypłaconej na rzecz wykonawcy nie może być uznany za wydatek kwalifikowalny.

§ 9.

Monitorowanie i sprawozdawczość

1. Beneficjent zobowiązuje się przedstawiać Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność w części dotyczącej stanu realizacji Projektu;

³² Jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie procedury, w szczególności dotyczące zamykania projektów i POIiŚ, wyznaczając ten termin, Instytucja Wdrażająca/ Instytucja Pośrednicząca uwzględnia terminy na rozliczenie zaliczki wynikające z umowy zawartej między beneficjentem a wykonawcą.

2. Wzór dokumentu o którym mowa w ust. 1, oraz terminy jego przekazania do Instytucji Wdrażającej zostały określone w *Zaleceniach w zakresie wzoru wniosku beneficjenta o płatność w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020* oraz w *Wytycznych w zakresie gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*.
3. W przypadku, gdy Beneficjent złożył oświadczenie o obowiązkowym rozpoczęciu przedsięwzięcia (równoznacznym z zawarciem umowy z wykonawcą) w terminie do ośmiu miesięcy od zawarcia umowy o dofinansowanie wraz z Harmonogramem uzyskiwania decyzji niezbędnych do uzyskania pełnej gotowości technicznej, który stanowi **załącznik nr 6a** do umowy, zobowiązany jest przekazać do Instytucji Wdrażającej w terminie do 7 dni od rozpoczęcia przedsięwzięcia uwierzytelnione kopie dokumentów potwierdzających dotrzymanie tego terminu.
4. W przypadku, gdy Beneficjent nie poniósł w danym okresie sprawozdawczym wydatków kwalifikowalnych, składa wnioski o płatność, w terminach wynikających z § 8 ust. 4, wypełniając go jedynie w części dotyczącej stanu realizacji Projektu.
5. Beneficjent jest zobowiązany do złożenia wraz z pierwszym wnioskiem o płatność, przedkładanym w celu rozliczenia poniesionych wydatków kwalifikowanych, uwierzytelnionej kopii zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków objętych ochroną, wydanego na podstawie przepisów Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., o ile takie zezwolenie jest wymagane i Beneficjent nie złożył wcześniej do Instytucji Wdrażającej wymaganych w tym zakresie dokumentów.
6. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca monitoruje realizację Projektu, a w szczególności osiąganie wskaźników Projektu określonych w **załączniku nr 8** do Umowy.
7. Beneficjent jest zobowiązany do przedstawiania na żądanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumentów służących monitorowaniu postępów realizacji Projektu innych niż określone w ust. 1. Terminy przedstawiania, zakres i wzory tych dokumentów określa Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca.
8. Beneficjent jest zobowiązany do stosowania w **załączniku nr 8** do Umowy, wnioskach o płatność wskaźników z aktualnego *Katalogu wskaźników obowiązkowych do monitorowania postępu rzeczowego projektów*, zwanego dalej „katalogiem”³³. Katalog może ulec zmianie po podpisaniu Umowy. Modyfikacja katalogu skutkuje obowiązkiem zaktualizowania **załącznika nr 8** do Umowy.
9. Beneficjent jest zobowiązany, tam gdzie to możliwe, do przedstawiania wskaźników w podziale według płci, o ile dotyczą realizowanego Projektu.
10. Beneficjent niezwłocznie informuje Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o wystąpieniu wszelkich zagrożeń w realizacji Projektu oraz nieprawidłowościach.

§ 10.

Ewaluacja

W okresie realizacji Projektu oraz po jego zakończeniu w okresie 5 lat od zamknięcia PO liŚ, Beneficjent jest zobowiązany do współpracy z podmiotami upoważnionymi przez IZ, IP, Instytucję Wdrażającą lub Komisję Europejską do przeprowadzania ewaluacji Projektu. W szczególności Beneficjent jest zobowiązany do:

1. przekazywania tym podmiotom wszelkich informacji dotyczących Projektu we wskazanym zakresie,
2. uczestnictwa w wywiadach lub ankietach oraz badaniach ewaluacyjnych przeprowadzanych innymi metodami badawczymi.

³³ Katalog dostępny na stronie internetowej: www.pois.gov.pl

§ 11.

Rzeczowe rozliczenie realizacji Projektu

1. Beneficjent jest zobowiązany przekazać do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, wraz z wnioskiem o płatność końcową, wszelkie dokumenty potwierdzające wykonanie rzeczowe Projektu.
2. Osiągnięte wartości wskaźników produktu powinny zostać wykazane przez Beneficjenta najpóźniej we wniosku o płatność końcową. Informację na temat wartości wskaźników rezultatu bezpośredniego Beneficjent jest zobowiązany przekazać w terminie do 14 dni od momentu osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika rezultatu bezpośredniego (w przypadku gdy na etapie sporządzania wniosku o płatność końcową wartość docelowa nie została lub została osiągnięta częściowo). Osiągnięcie wartości docelowej wskaźników rezultatu bezpośredniego powinno nastąpić, co do zasady, nie później niż w terminie 12 miesięcy od zakończenia okresu realizacji Projektu. W celu udokumentowania osiągnięcia wskaźników rezultatu bezpośredniego Beneficjent jest zobowiązany po zakończeniu rzeczowej realizacji Projektu do przeprowadzenia audytu energetycznego ex-post, w tym niezbędnych badań i oceny uzyskanych efektów (z uwzględnieniem efektów określonych za pomocą wskaźników rezultatu bezpośredniego wymienionych w **załączniku nr 8**). Audyt ex-post obejmować powinien swoim zakresem wszystkie obiekty, na których przeprowadzono prace w ramach Projektu. Do przeprowadzenia audytu oraz przekazania go do Instytucji Wdrażającej stosuje się odpowiednio terminy podane w zdaniu 2 i 3.
3. Weryfikacja wykonania przez Projekt wskaźników określonych w **załączniku nr 8** odbywa się zgodnie z zasadą proporcjonalności, co oznacza uprawnienie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej do pomniejszenia dofinansowania Projektu proporcjonalnie do stopnia niewykonania wskaźnika w przypadku braku wykonania, niepełnego wykonania lub nieterminowego wykonania wskaźnika.
4. Weryfikacji, o której mowa w ust. 3 dokonuje Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca.
5. Zasadą proporcjonalności objęte są wskaźniki produktu (z wyłączeniem wskaźników produktu informacyjnych) oraz wskaźniki rezultatu bezpośredniego istotne dla realizacji celów interwencji. Poziom wykonania w Projekcie wskaźników informacyjnych nie stanowi przedmiotu rozliczenia z Beneficjentem.
6. Kategoryzacja wskaźników zawartych w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie w określone w ust. 5 grupy wskaźników odzwierciedlona jest w postanowieniach **załącznika nr 8** do Umowy.
7. Zastosowanie zasady proporcjonalności dla wskaźników rezultatu bezpośredniego istotnych dla realizacji celów interwencji odbywać się będzie każdorazowo z uwzględnieniem wpływu na osiągniętą przez Beneficjenta wartość docelową czynników zewnętrznych niepowiązanych bezpośrednio z wydatkami ponoszonymi w Projekcie.
8. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca jest uprawniona nie uwzględniać wpływu czynników zewnętrznych, o których mowa w ust. 7, jeżeli brak bądź niepełne wykonanie wskaźnika Projektu skutkuje brakiem bądź zagrożeniem realizacji wskaźnika programowego lub wskaźnika na poziomie Działania lub Poddziałania SzOOP POLiŚ 2014-2020. Zakres wskaźników zamieszczonych w SzOOP POLiŚ 2014-2020 może ulegać przyszłym zmianom.

9. Na uzasadniony wniosek Beneficjenta Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca jest uprawniona odstąpić od zastosowania zasady proporcjonalności, o której mowa w ust. 3.
10. W przypadkach braku bądź niepełnego wykonania wskaźnika, którego zaplanowana wartość docelowa była brana pod uwagę przy ocenie wniosku o dofinansowanie, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca weryfikuje, z zastosowaniem postanowień § 4 ust. 11 i 12 Umowy, czy pomimo niewykonania wskaźnika Projekt nadal spełnia kryteria rekomendujące do dofinansowania.

§ 12.

Procedura zawierania umów w ramach wydatków kwalifikowalnych dla zadań objętych Projektem

1. Beneficjent jest zobowiązany do zawierania umów, z tytułu których będzie ponosił wydatki kwalifikowalne dla zadań objętych Projektem, z uwzględnieniem procedur przewidzianych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2164 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą Pzp”, w przypadku, gdy wymóg jej stosowania wynika z ustawy Pzp.
2. Beneficjent zawierający umowy, do których nie stosuje się ustawy Pzp, zobowiązany jest zawierać umowy z wykonawcami, kierując się zasadą konkurencyjności, o której mowa w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020..* W przypadkach określonych w ww. wytycznych Beneficjent zawiera umowę w wyniku rozeznania rynku.
3. W odniesieniu do umów finansowanych w ramach Projektu z innych źródeł niż EFRR lub FS, co do których instytucje przyznające te środki wymagają stosowania odrębnych procedur przetargowych, postanowienia ust. 1 i 2 nie wyłączają możliwości przeprowadzenia procedury zawarcia umowy z uwzględnieniem wymogów stawianych przez te instytucje, o ile nie są one sprzeczne z polskim prawem.
4. Podstawową sankcją za naruszenie procedur zawierania umów, o których mowa w ust. 1 - 3 jest niekwalifikowalność wydatków. Warunki obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo oraz stawki procentowe stosowane w procesie obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z zawieraniem umów, określają odrębne przepisy³⁴.
5. O ile w odniesieniu do konkretnych wydatków Strony nie postanowiły inaczej, warunki obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo oraz stawki procentowe stosowane w procesie obniżania wartości korekt finansowych i wydatków poniesionych nieprawidłowo związanych z zawieraniem umów, określone w przepisach wydanych na podstawie art. 24 ust. 13 ustawy, mają zastosowanie do naruszeń procedur zawierania umów, które wystąpiły lub zostały wykryte zarówno po, jak i przed wejściem w życie tych przepisów. Zmiany warunków i stawek określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 24 ust. 13 ustawy obowiązują od daty wynikającej z właściwych przepisów wprowadzających te zmiany.
6. Beneficjent zapewnia, że w ramach Projektu zamówienia o charakterze zamówień sektorowych o wartości równej lub wyższej niż próg określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp udzielane przez:
 - a) podmioty, będące wykonawcami, o których mowa w pkt 1 – 4 art. 136 ust. 1 ustawy Pzp,
 - b) podmiot powiązany, o którym mowa w art. 136 ust. 2 pkt 2 ustawy Pzp,

³⁴ Obecnie przepisy wydane na podstawie art. 24 ust. 13 ustawy.

- c) podmiot utworzony przez zamawiających w celu wspólnego wykonywania działalności, o którym mowa w art. 136 ust. 3 ustawy Pzp

– jeżeli podmioty te udzielają takich zamówień w celu realizacji zamówień sektorowych, które zostały im udzielone w oparciu o wyłączenia wynikające z art. 136 ustawy Pzp, będą udzielane z analogicznym zastosowaniem procedur dotyczących udzielania zamówień sektorowych, w szczególności zgodnie z art. 133 i 134 ustawy Pzp, a w zakresie obowiązku upubliczniania zapytania ofertowego przy zachowaniu wymogów właściwych dla zasady konkurencyjności³⁵, określonej w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020³⁶. Niedopełnienie tego wymogu oznacza niekwalifikowalność wydatków.

§ 12a.

Kwalifikowalność robót zamiennych (rozwiązań zamiennych) oraz wydatków wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych albo udzielania zamówień w trybach niekonkurencyjnych

1. W niniejszym paragrafie określono wymagania, których spełnienie jest warunkiem niezbędnym dla możliwości uznania za kwalifikowalne wydatków:
 - a) wynikających z udzielania zamówień w trybach niekonkurencyjnych;
 - b) poniesionych na realizację robót zamiennych (tj. prac, które były przewidziane w pierwotnej umowie zawartej pomiędzy beneficjentem a wykonawcą, ale strony umowy w trakcie realizacji robót uzgodniły ich wykonanie w inny sposób);
 - c) wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych.
2. Strony ustalają, że uzyskanie pozytywnej oceny instytucji weryfikującej wniosek o płatność jest warunkiem niezbędnym dla możliwości kwalifikowania wydatków wynikających z udzielenia zamówień w trybach niekonkurencyjnych, poniesionych na realizację robót zamiennych, prowadzących do zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy lub wynikających ze zwiększenia wartości zamówień podstawowych.
3. Ocena, o której mowa w pkt 2 dokonywana jest w ramach kontroli wniosku o płatność lub w inny sposób przewidziany w systemie realizacji POliŚ. Ocena wydatków poniesionych na realizację robót zamiennych nieprowadzących do zwiększenia wynagrodzenia wykonawcy dokonywana jest na próbie w sposób przewidziany w systemie realizacji POliŚ.
4. Wydatki, o których mowa w pkt 1 będą stanowiły wydatki niekwalifikowalne w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa krajowego lub unijnego w dziedzinie zamówień publicznych, naruszenia warunków kwalifikowalności wydatków (w tym określonych w niniejszym paragrafie Umowy lub w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*) lub ustalenia, że zmiana wynika z rażącej niestaranności Beneficjenta na etapie opisywania przedmiotu zamówienia, tj. takiej niestaranności, która polega na przekroczeniu podstawowych zasad staranności w odniesieniu do okoliczności konkretnego przypadku.
5. Warunkiem kwalifikowalności wydatków wynikających z udzielenia zamówienia w trybach niekonkurencyjnych jest złożenie przez Beneficjenta pisemnego uzasadnienia

³⁵ W wytycznych z dnia 19 lipca 2017 roku wymogi te określono w sekcji 6.5.2 pkt 13-14.

³⁶ W przypadku zamówień o wartości niższej od kwoty określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 ustawy Pzp, a jednocześnie przekraczającej 50 tys. PLN netto, tj. bez podatku od towarów i usług (VAT), udzielenie zamówienia, na podstawie pkt 2 lit. b, następuje zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w sekcji 6.5.2.

faktycznego i prawnego dla zastosowania trybu udzielenia zamówienia, a na żądanie instytucji dokonującej oceny, uzupełnienia treści ww. uzasadnienia. Niezłożenie lub nieuzupełnienie uzasadnienia zgodnie z wezwaniem może prowadzić do uznania wydatków wynikających z tego zamówienia za niekwalifikowalne.

6. W odniesieniu do wydatków poniesionych na realizację robót zamiennych warunkiem kwalifikowalności wydatków jest:
 - a) potwierdzenie robót zamiennych aneksem do umowy z wykonawcą, bądź innym dokumentem o podobnym charakterze spełniającym przesłanki art. 77 i 78 kodeksu cywilnego,
 - b) opisanie sposobu wyceny robót zamiennych w ogłoszeniu o zamówieniu, zapytaniu ofertowym, specyfikacji istotnych warunków zamówienia (dalej SIWZ) lub w umowie z wykonawcą, w przypadku gdy przepis prawa lub warunek kwalifikowalności wydatków wymaga określenia warunków zmiany w jednym z ww. dokumentów,
 - c) zapewnienie że produkt końcowy osiągnięty w wyniku zastosowania robót zamiennych jest zgodny z określonym w zamówieniu,
7. Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków związanych z robotami zamiennymi w ramach umów z wynagrodzeniem ryczałtowym, gdzie ani w SIWZ ani w zapytaniu ofertowym nie przewidziano zmiany umowy w zakresie ceny, jest spełnienie warunków określonych w ust. 6 z zastrzeżeniem, że nie stosuje się ust. 6 pkt b) oraz nie jest możliwe uznanie za kwalifikowalne wydatków przekraczających cenę ryczałtową.
8. Warunkiem uznania za kwalifikowalne wydatków związanych ze zmianą parametrów funkcjonalno-użytkowych (dalej PFU) w kontraktach opisywanych za pomocą PFU, poniesionych przez Beneficjenta, jest spełnienie łącznie następujących warunków:
 - a) możliwość dokonania takich zmian została przewidziana w umowie z wykonawcą lub PFU, w przypadku gdy przepis prawa lub warunek kwalifikowalności wydatków wymaga określenia warunków zmiany w ogłoszeniu o zamówieniu, zapytaniu ofertowym, SIWZ lub w umowie,
 - b) wprowadzenie zmian nie powoduje zmiany wynagrodzenia, chyba, że zostało to wprost przewidziane w umowie,
 - c) zmiany są zgodne z przedmiotem zamówienia oraz zapewniają funkcjonalność przewidzianą przez Beneficjenta,
 - d) przyczyną dokonywania zmian w stosunku do założeń PFU nie jest brak staranności Beneficjenta na etapie opisywania przedmiotu zamówienia.
9. W przypadku umów, w których określono wynagrodzenie ryczałtowe oraz w SIWZ lub ogłoszeniu o zamówieniu albo w zapytaniu ofertowym przewidziano elementy rozliczane kosztorysowo, postanowienia określone w ust. 5 znajdują zastosowanie do części umowy rozliczanej kosztorysowo, a postanowienia określone w ust. 6 i 7 do części umowy rozliczanej ryczałtowo.
10. Za kwalifikowalne mogą być uznane wydatki dotyczące zwiększenia wartości zamówienia podstawowego:
 - a) które stanowi normalną realizację warunków zamówienia podstawowego i nie wymaga zawarcia aneksu do umowy albo udzielania nowego zamówienia,

- b) wynikające z zastosowania mechanizmu kosztorysowego wynagrodzenia wykonawcy i ostatecznego obliczenia go na podstawie obmiaru faktycznie wykonanych robót, rozumianego jako rozliczenie obmiarowe³⁷,
 - c) na roboty budowlane w umowach przewidujących wynagrodzenie kosztorysowe wynikające z likwidacji rozbieżności między projektem budowlanym a przedmiarem robót (kosztorysem), jeśli sposób wyceny nowych pozycji kosztorysu tworzonych na potrzeby wyceny robót uwzględnionych w projekcie został przewidziany w SIWZ lub zapytaniu ofertowym,
 - d) będącego skutkiem zmiany umowy (zawarcia aneksu) w zakresie zmiany obowiązujących przepisów prawa unijnego lub krajowego, pod warunkiem zgodności z regułami dotyczącymi zmian umów określonych w przepisach ustawy PZP lub *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*,
 - e) dokonanego na mocy orzeczenia sądu, o którym mowa w art. 357¹ kodeksu cywilnego,
 - f) dokonanego na mocy wyroku sądu, o którym mowa w art. 632 § 2 kodeksu cywilnego.
11. Ugody zawarte przed sądem i zatwierdzone przez sąd należy traktować jako zmiany umów, objęte w każdym przypadku obowiązkiem oceny instytucji weryfikującej wniosek o płatność.

§ 13.

Kontrola procedury zawierania umów dla zadań objętych Projektem

1. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca kontroluje przestrzeganie przez Beneficjenta postanowień § 12 ust. 1-3.
2. Beneficjent zobowiązuje się do poddania się kontroli, o której mowa w ust. 1.
3. Przy ocenie prawidłowości umów zawartych w ramach realizacji Projektu, przed wejściem w życie pierwszej wersji *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*, a w przypadku umów zawieranych w ramach realizacji Projektu w wyniku przeprowadzonych postępowań, dla których postępowanie zostało wszczęte przed wejściem w życie pierwszej wersji ww. *Wytycznych* (czyli przed 10 kwietnia 2015 r.), należy uwzględnić poniższe warunki:
 - a) umowy zawierane przez beneficjentów będących, podmiotami zobowiązanymi do stosowania ustawy Pzp zgodnie z art. 3 tej ustawy, są weryfikowane pod względem zgodności z prawem,
 - b) umowy, o których mowa w podrozdziale 6.5.2 pkt 1 ww. wytycznych, są weryfikowane pod względem zgodności z prawem, z zasadami wynikających z Traktem o

³⁷ Ma miejsce w sytuacji, w której roboty zostały wykonane zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia (np. zgodnie z projektem budowlanym/wykonawczym). Nie jest rozliczeniem obmiarowym sytuacja, w której wprowadza się zmiany w sposobie wykonania przedmiotu zamówienia i rozlicza się je w istniejących pozycjach przedmiaru (wtedy następuje zmiana umowy – robota zamienna) lub wprowadza się nowe roboty, nieujęte w zamówieniu podstawowym (np. zgodnie z projektem budowlanym/wykonawczym) i rozlicza się je w istniejących już w kontrakcie pozycjach przedmiaru (wtedy następuje udzielenie nowego zamówienia).

funkcjonowaniu Unii Europejskiej, z zasadą uczciwej konkurencji i równego traktowania wykonawców oraz pod względem zgodności z obowiązującym u Beneficjenta wewnętrznym regulaminem udzielania zamówień, jeżeli Beneficjent posiada taki regulamin.

4. Na wniosek Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej Beneficjent zobowiązuje się do przekazywania do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej lub innych podmiotów upoważnionych na mocy prawa, dokumentacji związanej z prowadzeniem procedur, o których mowa w § 12 ust. 1 - 3, a w szczególności:
 - 1) treści zapytania ofertowego albo treści ogłoszenia o zamówieniu publicznym lub zaproszenia do negocjacji, a także specyfikacji istotnych warunków zamówienia;
 - 2) informacji o wszczynanych postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego albo o upublicznieniu zapytania ofertowego ,
 - 3) informacji o wyborze najkorzystniejszej oferty w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub o unieważnieniu tego postępowania albo informacji o wyniku postępowania przeprowadzonego zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020* przed zawarciem umowy z wykonawcą wraz z kopiami protokołu z postępowania, o których mowa powyżej, wraz z załącznikami;;
 - 4) projektów umów i projektów aneksów do umów z wykonawcą;
 - 5) poświadczonych za zgodność z oryginałem kopii umów i kopii aneksów do umów zawartych z wykonawcą.
5. Beneficjent ma obowiązek dostarczyć do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej dokumenty, o których mowa w ust. 3, w terminach wskazanych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
6. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca prowadząc kontrolę procedury zawierania umów jest uprawniona do opiniowania dokumentów przekazanych przez Beneficjenta pod względem podmiotowej i przedmiotowej zgodności z Umową jak również pod względem zgodności z zasadami zawierania umów określonymi w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca wskazuje stwierdzone naruszenia procedury zawierania umów oraz wydaje informację pokontrolną zawierającą ustalenia na temat stwierdzonych naruszeń.
7. W przypadku, gdy Beneficjent nie zgadza się ze stwierdzonymi naruszeniami lub treścią informacji pokontrolnej Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, ma prawo do zgłoszenia zastrzeżeń w trybie określonym w ustawie.
7. Postanowienia niniejszego paragrafu nie ograniczają uprawnień instytucji kontrolujących wynikających z postanowień § 15.

§ 14.

Ewidencja księgową i przechowywanie danych

1. Beneficjent zobowiązuje się do prowadzenia dla Projektu odrębnej informatycznej ewidencji księgowej kosztów, wydatków i przychodów lub stosowania w ramach istniejącego informatycznego systemu ewidencji księgowej odrębnego kodu księgowego umożliwiającego identyfikację wszystkich transakcji i poszczególnych operacji bankowych związanych z Projektem, oraz dokonywania księgowania zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania, w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji, wszelkich danych i dokumentów związanych z realizacją Projektu, w szczególności dokumentacji związanej z zarządzaniem finansowym, merytorycznym, technicznym, procedurami zawierania umów z wykonawcami, przez okres wskazany w rozporządzeniu nr 1303/2013, tj. okres dwóch lat od dnia 31 grudnia następującego po złożeniu zestawienia wydatków do Komisji Europejskiej, w którym ujęto ostateczne wydatki dotyczące zakończonego Projektu, z zastrzeżeniem konieczności dłuższego przechowywania dokumentów dla celów kontroli, zgodnie z art. 23 ust. 3 ustawy, w sytuacjach wskazanych w ust. 3 - 5.
3. Z uwzględnieniem ust. 2, w przypadku Projektu, w którym występuje pomoc publiczna albo pomoc *de minimis* obowiązek, o którym mowa w ust. 2 trwa 10 lat od dnia udzielenia pomocy publicznej. W przypadku Projektu, w którym występuje pomoc publiczna przyznana w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, z wyjątkiem pomocy *de minimis*, obowiązek, o którym mowa w ust. 2 trwa 10 lat od końca okresu obowiązywania aktu powierzenia świadczenia tych usług, z zastrzeżeniem możliwości przerwania biegu niniejszych terminów w sytuacji wskazanej w art. 17 rozporządzenia Rady UE 2015/1589³⁸.
4. Dokumenty dotyczące zachowania trwałości Projektu, z uwzględnieniem ust. 2, przechowywane są przez okres wskazany w § 16 ust. 1.
5. Dokumenty dotyczące rozliczania podatku od towarów i usług, z uwzględnieniem ust. 2, są przechowywane przez okres nie krótszy niż dopuszczalny dla zmiany deklaracji VAT.
6. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta o dacie rozpoczęcia okresu o którym mowa w ust. 2.
7. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, w uzasadnionych przypadkach, może przedłużyć termin, o którym mowa w ust. 2, informując o tym Beneficjenta na piśmie przed upływem tego terminu.
8. Beneficjent zobowiązuje się do przechowywania dokumentów w formie oryginałów (w wersji papierowej) albo ich uwierzytelnionych kopii lub na elektronicznych/informatycznych nośnikach danych, w tym jako elektronicznych wersji dokumentów oryginalnych lub dokumentów istniejących wyłącznie w postaci elektronicznej.
9. Przez uwierzytelnione kopie dokumentów, o których mowa w ust. 8, na potrzeby ewentualnych postępowań sądowych i administracyjnych, należy rozumieć dokumenty poświadczone za zgodność z oryginałem przez osoby o których mowa w art. 48 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2016 poz. 718 z późn.zm.).
10. Poświadczenia za zgodność z oryginałem elektronicznych wersji dokumentów oryginalnych przechowywanych na elektronicznych/informatycznych nośnikach danych, dokonuje się na piśmie, ze wskazaniem zawartości oraz rodzaju nośnika danych.
11. Beneficjent zobowiązuje się do przekazywania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej oraz innym podmiotom uprawnionym do prowadzenia kontroli lub audytu, wskazanym w art. 23 ust. 1 ustawy, na ich żądanie, wszelkich danych związanych z realizacją Projektu.
12. W przypadku zmiany miejsca przechowywania dokumentów oraz w przypadku zawieszenia lub zaprzestania przez Beneficjenta działalności w okresie, o którym mowa w ust. 2, Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie poinformować na piśmie Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o miejscu przechowywania dokumentów związanych z Projektem.

³⁸ Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

13. Beneficjent, w trakcie wykonywania obowiązków, o których mowa w niniejszym paragrafie, zobowiązuje się uwzględnić zalecenia wynikające z wytycznych ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących sposobu przechowywania i udostępniania dokumentów, jeżeli zostaną wydane. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca poinformuje Beneficjenta o wydaniu takich wytycznych.

§ 15.

Kontrola

1. Wszystkie dokumenty oraz zapisy księgowe związane z realizacją Projektu podlegają kontroli przez podmioty, o których mowa w art. 23 ust. 1 ustawy. Beneficjent zobowiązany jest zapewnić dostęp do dokumentacji i poddać się prowadzonym kontrolom oraz wizytom monitoringowym.
2. Beneficjent zobowiązuje się zapewnić przedstawicielom instytucji, o których mowa w ust. 1, dostęp do miejsc realizacji Projektu, w celu przeprowadzenia kontroli lub wizyty monitoringowej.
3. Kierownik podmiotu kontrolowanego zapewnia kontrolującym warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli.
4. W przypadku odmowy przedstawienia dokumentu lub udzielenia wyjaśnień nie uwzględnia się zastrzeżeń złożonych w tym zakresie przez kierownika podmiotu kontrolowanego lub osobę przez niego upoważnioną do treści informacji pokontrolnej, chyba że odmowa w ocenie instytucji kontrolującej jest uzasadniona.
5. Beneficjent zobowiązuje się przekazywać do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, w terminie 7 dni od dnia otrzymania ostatecznej wersji, kopie informacji pokontrolnych oraz zaleceń pokontrolnych albo kopie innych dokumentów spełniających te funkcje, w tym raporty z audytów powstałych w toku kontroli prowadzonych przez uprawnione do tego instytucje, inne niż Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca, jeżeli kontrole te dotyczyły Projektu.
6. Beneficjent zobowiązuje się do przekazywania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, z poszanowaniem obowiązujących przepisów, wszelkich informacji dotyczących podejmowanych czynności lub postępowań prowadzonych w szczególności przez organy ścigania, dotyczących lub mogących dotyczyć swoim zakresem Projektu w terminie 7 dni od dnia powzięcia informacji. Ponadto, na żądanie Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej, IZ, IC lub Instytucji Audytowej, Beneficjent zobowiązany jest do przekazania, z poszanowaniem obowiązujących przepisów prawa, wszelkich posiadanych przez siebie informacji w zakresie prowadzonego przez w/w służby postępowania. W powyższym trybie Beneficjent zobowiązuje się również do informowania o postępowaniach prowadzonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
7. Beneficjent zobowiązuje się współpracować z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą w zakresie koordynowania przez nią audytów i kontroli prowadzonych u Beneficjenta przez uprawnione instytucje wskazane w art. 23 ust. 1 ustawy, w tym udzielania wyjaśnień.
8. W przypadku projektów konkursowych Beneficjent zobowiązany jest do zachowania ścieżki audytu z fazy naboru projektów do celów kontroli i audytu, w tym wszystkich dokumentów, co do których Beneficjent załączał oświadczenie o ich posiadaniu przy składaniu wniosku o dofinansowanie.

§ 16.

Trwałość Projektu

1. Beneficjent zobowiązuje się do zachowania trwałości Projektu, w rozumieniu art. 71 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, w okresie 5 lat od zatwierdzenia wniosku o płatność końcową, z zastrzeżeniem ust. 2, a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.
2. Naruszeniem zasady trwałości Projektu jest również przeniesienie działalności produkcyjnej poza obszar Unii Europejskiej w okresie 10 lat od zatwierdzenia wniosku o płatność końcową lub w okresie wynikającym z przepisów regulujących udzielanie pomocy publicznej.
3. Beneficjent do końca okresu trwałości niezwłocznie informuje Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą o wszelkich okolicznościach mogących skutkować naruszeniem trwałości Projektu.
4. W przypadku naruszenia zasady trwałości Projektu w rozumieniu art. 71 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca ustala i nakłada na poniesione przez Beneficjenta wydatki kwalifikowalne korektę finansową, obliczoną przy uwzględnieniu długości okresu, w którym Beneficjent nie dochował trwałości Projektu liczonego proporcjonalnie do okresu, o którym mowa w ust. 1.

§ 17.

Wstrzymanie dofinansowania

1. W sytuacjach, gdy dofinansowanie zostało:
 - 1) wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem;
 - 2) wykorzystane z naruszeniem procedur obowiązujących przy realizacji Projektu;
 - 3) pobrane nienależnie lub w nadmiernej wysokościInstytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokona pomniejszenia z kwoty wydatków kwalifikowalnych do zatwierdzenia z kolejnego wniosku o płatność.
2. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca przekazuje Beneficjentowi informację, w szczególności w formie zaleceń pokontrolnych, o stwierdzeniu wystąpienia okoliczności, o których mowa w ust. 1, w tym stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości wraz z uzasadnieniem oraz kwotą dofinansowania ulegającą pomniejszeniu.
3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, oraz w przypadku realizowania Projektu niezgodnie z Umową, w szczególności zaistnienia opóźnień lub braku postępów w realizacji Projektu w stosunku do Harmonogramu Projektu lub Decyzji KE, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może wstrzymać rozliczenie dofinansowania do czasu wyjaśnienia zastrzeżeń.
4. Dofinansowanie może zostać wstrzymane w przypadku stwierdzenia okoliczności, o których mowa w art. 177 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

§ 18.

Informacja i promocja

1. Beneficjent zobowiązuje się realizować działania informacyjne i promocyjne zgodnie z:
 - a) załącznikiem XII punkt 2.2 rozporządzenia nr 1303/2013,
 - b) art. 3-5 i załącznikiem II rozporządzenia KE nr 821/2014,
 - c) zgodnie z instrukcjami i wskazówkami zawartymi w **załączniku nr 9** do Umowy.
2. Beneficjent jest zobowiązany w szczególności do:
 - a) oznaczania znakiem Unii Europejskiej i znakiem Funduszy Europejskich:

- i) wszystkich prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących Projektu,
 - ii) wszystkich dokumentów i materiałów dla osób i podmiotów uczestniczących w Projekcie,
 - iii) umieszczania przynajmniej jednego plakatu o minimalnym formacie A3 lub odpowiednio tablicy informacyjnej i/lub pamiątkowej w miejscu realizacji Projektu,
 - b) umieszczania opisu Projektu na stronie internetowej, w przypadku posiadania strony internetowej,
 - c) przekazywania osobom i podmiotom uczestniczącym w Projekcie informacji, że Projekt uzyskał dofinansowanie, przynajmniej w formie odpowiedniego oznakowania,
 - d) dokumentowania działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych w ramach Projektu.
3. Beneficjent jest zobowiązany zapewnić, aby podmioty współpracujące z Beneficjentem, wykonujące na jego rzecz na podstawie odrębnych umów lub porozumień zadania związane z realizacją Projektu, stosowały zestaw znaków Fundusze Europejskie i Unia Europejska³⁹.

§ 19.

Zasady wykorzystywania SL2014

1. Beneficjent zobowiązuje się, od dnia zawarcia Umowy, do wykorzystywania SL2014 w procesie rozliczania Projektu i komunikacji z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą, zgodnie z *Podręcznikiem Beneficjenta*, w zakresie gromadzenia i przesyłania danych dotyczących:
 - 1) wniosków o płatność, ich weryfikacji, w tym zatwierdzania, poprawiania, odrzucania i wycofywania, zgodnie z zakresem wskazanym w załączniku nr 1, do *Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*;
 - 2) Harmonogramu Projektu, jego weryfikacji, w tym zatwierdzania, poprawiania i wycofywania;
 - 3) zamówień publicznych, obejmujących w szczególności zakres, o którym mowa w załączniku III do rozporządzenia KE nr 480/2014;
 - 4) osób zatrudnionych do realizacji projektów, tzw. bazy personelu, zgodnie z zakresem wskazanym poniżej w ust. 4.
2. Przekazanie przez Beneficjenta dokumentów potwierdzających kwalifikowalność wydatków ponoszonych w ramach Projektu i wykazywanych we wnioskach o płatność, Harmonogramu Projektu, innych dokumentów związanych z realizacją Projektu, w tym niezbędnych do przeprowadzenia kontroli Projektu za pośrednictwem SL2014 nie zwalnia Beneficjenta i partnerów⁴⁰ w rozumieniu art. 33 ustawy z obowiązku przechowywania oryginałów dokumentów i ich udostępniania podczas kontroli na miejscu.
3. Beneficjent i Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca uznają za prawnie wiążące przyjęte w Umowie rozwiązania stosowane w zakresie komunikacji i wymiany danych w SL2014, bez możliwości kwestionowania skutków ich stosowania.

³⁹ Wykreślić jeżeli nie dotyczy.

⁴⁰ Wykreślić jeżeli Projekt będzie realizowany bez udziału partnerów.

4. Beneficjent po uzyskaniu zgody osób zatrudnionych do realizacji Projektu na przetwarzanie ich danych osobowych jest zobowiązany do wprowadzania do SL2014 danych dotyczących angażowania personelu Projektu (o ile koszty osobowe są kosztami kwalifikowalnymi Projektu):
 - 1) dane dotyczące personelu Projektu, w tym: nr PESEL, imię, nazwisko;
 - 2) dane dotyczące formy zaangażowania w ramach projektu: stanowisko, forma zaangażowania w projekcie, data świadczenia pracy w Projekcie, okres zaangażowania osoby w Projekcie, wymiar czasu pracy oraz godziny pracy, jeśli zostały określone;
 - 3) w zakresie protokołów odbioru, o których mowa w podrozdziale 6.16 pkt 8 lit. c *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*: dane dotyczące godzin faktycznego zaangażowania za dany miesiąc kalendarzowy wskazujące na rok, miesiąc, dzień i godziny zaangażowania;
pod rygorem uznania ww. wydatków za niekwalifikowalne.
5. Beneficjent i partnerzy w rozumieniu art. 33 ustawy⁴¹ wyznacza/ją osoby uprawnione do wykonywania w jego/ich imieniu czynności związanych z realizacją Projektu i zgłasza/ją je Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej do pracy w SL2014. Zgłoszenie tych osób, zmiana ich uprawnień lub wycofanie dostępu jest dokonywane na podstawie procedury zgłaszania osób uprawnionych w ramach projektu określonej w załączniku nr 6 do *Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*. Wyżej wymienione zgłoszenie jest dokonywane za pomocą wniosku o nadanie dostępu dla osoby uprawnionej stanowiącego załącznik nr 5 do ww. Wytycznych
6. Beneficjent zapewnia, że osoby, o których mowa w ust. 5, wykorzystują profil zaufany ePUAP lub bezpieczny podpis elektroniczny weryfikowany za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu w ramach uwierzytelniania czynności dokonywanych w SL2014 .
7. W przypadku gdy z powodów technicznych wykorzystanie profilu zaufanego ePUAP nie jest możliwe, o czym Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje Beneficjenta na adres e-mail wskazany we wniosku o nadanie dostępu dla osoby uprawnionej, uwierzytelnianie następuje przez wykorzystanie loginu i hasła wygenerowanego przez SL2014, gdzie jako login stosuje się PESEL /adres e-mail danej osoby uprawnionej.
8. Beneficjent zapewnia, że wszystkie osoby, o których mowa w ust. 5, zostały zobowiązane do przestrzegania regulaminu bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w SL2014 oraz *Podręcznika beneficjenta* w zakresie użytkowania SL2014 udostępnionego przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą.
9. Beneficjent zobowiązuje się do każdorazowego informowania Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej o nieautoryzowanym dostępie do danych Beneficjenta w SL2014.
10. W przypadku niedostępności SL2014 Beneficjent zgłasza Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej o zaistniałym problemie na adres e-mail
11. W przypadku potwierdzenia awarii SL2014 przez pracownika Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej proces rozliczania Projektu oraz komunikowania z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą odbywa się drogą pisemną. Postanowienia § 8 ust. 5 stosuje się odpowiednio.
12. W sytuacji awarii będzie miała zastosowanie procedura awaryjna, która będzie dostępna na stronie internetowej Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.

⁴¹ Wykreślić jeżeli Projekt będzie realizowany bez udziału partnerów.

13. O usunięciu awarii SL2014 Instytucja Wdrażająca informuje Beneficjenta na adres e-mail wskazany we wniosku o nadanie dostępu dla osoby uprawnionej.
14. Beneficjent zobowiązuje się uzupełnić dane w SL2014 w zakresie dokumentów przekazanych drogą pisemną w terminie 5 dni roboczych od otrzymania informacji, o której mowa w ust. 13 .
15. Nie mogą być przedmiotem komunikacji wyłącznie przy wykorzystaniu SL2014:
 - 1) zmiana postanowień Umowy;
 - 2) czynności kontrolne przeprowadzane w ramach Projektu, w szczególności kontrole na miejscu,
 - 3) rozwiązanie i odstąpienie od umowy o dofinansowanie.
16. Beneficjent zapewnia, że dane są:
 - 1) wprowadzane do SL2014 po ich należyтым zweryfikowaniu;
 - 2) zgodne z dokumentami źródłowymi i są prawdziwe, poprawne, prawidłowo zaklasyfikowane, aktualne, kompletne.
17. Beneficjent jest zobowiązany zapewnić, że wykorzystanie SL2014 w realizacji Projektu odbywać się będzie zgodnie z przepisami prawa oraz z zapewnieniem bezpieczeństwa i poufności danych. W szczególności Beneficjent podejmie niezbędne działania w celu wykluczenia dostępu do danych SL2014 przez osoby nieupoważnione.

§ 20.

Prawa autorskie⁴²

1. Beneficjent zobowiązuje się do zawarcia z Instytucją Wdrażającą/Instytucją Pośredniczącą odrębnej umowy przeniesienia autorskich praw majątkowych do utworów wytworzonych w ramach Projektu, z jednoczesnym udzieleniem licencji na rzecz Beneficjenta na korzystanie z ww. utworów. Umowa, o której mowa w zdaniu pierwszym, jest zawierana na pisemny wniosek Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej.
2. W przypadku zlecenia części zadań w ramach Projektu wykonawcy, obejmujących m.in. opracowanie utworu, Beneficjent zobowiązuje się do zastrzeżenia w umowie z wykonawcą, że autorskie prawa majątkowe do ww. utworu przysługują Beneficjentowi.

§ 21.

Rozwiązanie Umowy

1. Beneficjent może rozwiązać Umowę w formie pisemnej z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia.
2. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może rozwiązać Umowę ze skutkiem natychmiastowym, w formie pisemnej, w przypadku złożenia przez Beneficjenta dokumentów, wykazujących znamiona poświadczenia nieprawdy w celu uzyskania dofinansowania lub podania nieprawdziwych informacji we wniosku o dofinansowanie.
3. Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca może rozwiązać Umowę ze skutkiem natychmiastowym, w formie pisemnej, w przypadku gdy Beneficjent nie realizuje Projektu na warunkach określonych w Umowie, a w szczególności:
 - 1) opóźnia się w realizacji Projektu w stosunku do Harmonogramu Projektu o okres dłuższy niż 6 miesięcy albo gdy inne okoliczności czynią zasadnym przypuszczenie,

⁴² Wykreślić jeżeli nie dotyczy.

że zakończenie realizacji zakresu rzeczowego Projektu nie nastąpi w terminie wynikającym z Harmonogramu Projektu;

- 2) nie stosuje się do zaleceń lub rekomendacji instytucji, o których mowa w §15 ust. 1;
 - 3) złożył dokumenty wykazujące znamiona poświadczenia nieprawdy na etapie realizacji Projektu lub wystąpiło uzasadnione podejrzenie popełnienia innych przestępstw w związku z realizacją Projektu;
 - 4) wykorzystał w całości lub w części przekazane środki na cel inny niż określony w Projekcie lub niezgodnie z Umową;
 - 5) zaistniało nadużycie finansowe lub podejrzenie jego wystąpienia w związku z realizacją Projektu przez którykolwiek z podmiotów biorących udział w jego realizacji.
4. W przypadkach rozwiązania Umowy w trybie, o którym mowa w ust. 1 - 3, Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca informuje niezwłocznie odpowiedniego dysponenta środków o rozwiązaniu Umowy.
 5. W przypadku rozwiązania Umowy w trybie, o którym mowa w ust. 1 - 3 oraz w § 22 ust. 2⁴³, Beneficjentowi nie przysługuje odszkodowanie.
 6. Umowa może zostać rozwiązana za porozumieniem Stron.
 7. Umowa wygasa w przypadku wykonania przez Strony wszelkich wynikających z niej zobowiązań.

§ 22.⁴⁴

Postanowienia końcowe

1. Postanowienia Umowy, które odnoszą się do Decyzji KE obowiązują od dnia wydania Decyzji KE.
2. W przypadku, gdy Komisja Europejska odmówi wniesienia do Projektu wkładu finansowego z funduszy Umowa ulega rozwiązaniu z dniem doręczenia Decyzji KE Beneficjentowi.
3. Jeżeli zakres rzeczowy lub finansowy Projektu zatwierdzony przez Komisję Europejską jest inny niż określony w Umowie, Strony zobowiązują się do niezwłocznej zmiany Umowy w zakresie wynikającym z Decyzji KE. Wydatki przeznaczone na zadania będące poza zakresem rzeczowym lub finansowym Projektu zatwierdzonym przez Komisję Europejską uznane będą za niekwalifikowalne.
4. Wszelkie zmiany Umowy wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności i są wprowadzane w formie aneksu, z zastrzeżeniem § 4 ust 8 oraz § 6 ust. 2 i 3 oraz zmian w Opisie Projektu w zakresie w nim określonym. Zmiana postanowień Umowy, których źródłem jest Decyzja KE, wymaga uprzedniej zgody Komisji Europejskiej.
5. Wszelkie wątpliwości powstałe w trakcie realizacji Projektu oraz związane z interpretacją Umowy będą rozstrzygane w pierwszej kolejności w drodze konsultacji pomiędzy Stronami.
6. Jeżeli w trakcie weryfikacji przez IZ wniosku o dofinansowanie dla dużego projektu powstanie potrzeba zmiany zakresu rzeczowego lub finansowego Projektu w zakresie mającym wpływ na kwalifikowalność wydatków Strony zobowiązują się do niezwłocznej zmiany Umowy w przedmiotowym zakresie. Wydatki przeznaczone na zadania będące poza zakresem rzeczowym lub finansowym Projektu uznane będą za niekwalifikowane.

⁴³§ 22 ust. 2 dotyczy umów dofinansowanie projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013, odnośnie których nie została jeszcze wydana Decyzja KE. W pozostałych przypadkach wykreślić § 22 ust. 2.

⁴⁴ Postanowienia ust. 1-3 dotyczą jedynie umów o dofinansowanie projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013, odnośnie których nie została jeszcze wydana Decyzja KE. W pozostałych przypadkach należy wykreślić.

7. Wszelkie oświadczenia składane przez Strony w związku z Umową wymagają dla swojej ważności zachowania formy pisemnej lub równoważnej w rozumieniu art. 78 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r. poz. 380 z późn. zm.), z zastrzeżeniem zasad dotyczących przekazywania informacji za pośrednictwem SL2014. Oświadczenia powinny być doręczane na adres właściwej Strony wskazany w komparycji Umowy. O zmianie adresu Strona powinna niezwłocznie powiadomić drugą stronę na piśmie, pod rygorem uznania oświadczenia za nieskutecznie doręczone. Strony zobowiązują się do wzajemnego informowania się o każdej zmianie adresu. W razie zaniedbania tego obowiązku pismo doręczone na adres dotychczasowy uważa się za doręczone prawidłowo.
8. W przypadku, gdy:
- 1) podczas weryfikacji wniosku o płatność końcową, kwota rzeczywiście poniesionych wydatków kwalifikowalnych okaże się niższa niż maksymalna kwota, o której mowa w § 5 ust. 2 Umowy lub
 - 2) nastąpi zmniejszenie kwoty, o której mowa w § 5 ust. 2 Umowy lub
 - 3) nastąpi zmniejszenie kwoty, o której mowa w § 6 ust. 1 Umowy
- Instytucja Wdrażająca/Instytucja Pośrednicząca dokona niezwłocznie ponownego obliczenia limitów w kategoriach wydatków objętych limitami. W przypadku, gdy Beneficjent otrzymał refundację wydatków w kategorii ograniczonej limitami w wyższej kwocie niż dopuszczalna zgodnie z nowo obliczonymi limitami, różnica podlega zwrotowi bez odsetek w terminie i na zasadach określonych przez Instytucję Wdrażającą/Instytucję Pośredniczącą. Po bezskutecznym upływie terminu do zwrotu § 17 stosuje się odpowiednio.
9. Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach, po jednej dla każdej ze Stron/ w trzech egzemplarzach, dwa egzemplarze dla Instytucji Pośredniczącej, jeden egzemplarz dla Beneficjenta⁴⁵.
10. Załączniki stanowią integralną część Umowy.
11. Umowa wchodzi w życie z dniem jej podpisania przez Strony, w dacie złożenia podpisu przez ostatnią z nich.

Beneficjent

.....

(podpis, data)

Instytucja
Pośrednicząca

Wdrażająca/Instytucja

.....

(podpis, data)

⁴⁵ Niepotrzebne wykreślić.

Spis załączników

1. Dokument potwierdzający umocowanie przedstawiciela Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej do działania w jej imieniu i na jej rzecz (pełnomocnictwo, odpis z KRS, inne).
2. Dokument potwierdzający umocowanie przedstawiciela Beneficjenta do działania w jego imieniu i na jego rzecz (pełnomocnictwo, odpis z KRS, inne).
3. Harmonogram Projektu.
4. Opis Projektu.
5. Decyzja Komisji Europejskiej wraz z aneksami⁴⁶.
6. Harmonogram uzyskiwania pozwoleń na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowych.
- 6a Harmonogram uzyskiwania decyzji niezbędnych do uzyskania pełnej gotowości technicznej.
7. Oświadczenie Beneficjenta dotyczące wydatków kwalifikowalnych, w odniesieniu do których nie uzyskał on zwrotu podatku od towarów i usług (VAT).
8. Zestawienie wskaźników do monitorowania postępu rzeczowego Projektu.
9. Obowiązki informacyjne Beneficjenta.
10. Decyzja KE potwierdzająca, że dofinansowanie nie jest pomocą publiczną albo jest pomocą publiczną zgodną z rynkiem wewnętrznym UE.⁴⁷
11. Szczegółowe warunki kwalifikowalności kosztów pośrednich, nadzoru nad robotami budowlanymi oraz wkładu niepieniężnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020.
12. Porozumienie/umowa zawarta między Beneficjentem a podmiotem upoważnionym do ponoszenia wydatków kwalifikowalnych.⁴⁸

⁴⁶ Dotyczy jedynie projektów dużych w rozumieniu art. 100 rozporządzenia nr 1303/2013, w stosunku do których wydana została Decyzja KE.

⁴⁷ W przypadku dokonania notyfikacji indywidualnej Projektu.

⁴⁸ Wykreślić jeżeli nie dotyczy